

RAMAKRISHNA MISSION VIDYAMANDIRA

(Residential Autonomous College under University of Calcutta)

FIRST YEAR

B.A./B.SC. FIRST SEMESTER (July – December), 2011

Mid-Semester Examination, September, 2011

Date : 12/09/2011

SANSKRIT (Honours)

Time : 11 am – 1 pm

Paper : I

Full Marks : 50

1. a) Write a clear note on वृत्तम् after chandomañjarī of Gaṅgādāsa. [3]
छन्दोमञ्जरीदिशा वृत्तमिति विषयमाश्रित्य एका टीका विरचनीया ।
- b) Define and illustrate any one of the following metres : [3]
उपेन्द्रवज्रा, वंशस्थविलम्
- c) Scan and name the metre in any one of the following : [3]
i) स्त्रीसंस्थानं चाप्सरस्तीथमारात् ।
ii) मया क्लेशितः कालियेत्थं कुरु त्वम् ।
2. Translate into English or Bengali any one of the following : [5]
a) अनथकायासन्तरितविषयोपभोगसुखमित्युपहसन्ति विद्वज्जनम् । जरावैक्लव्यप्रलपितमिव पश्यन्ति वृद्धजनोपदेशम् ।
b) मनसा देवताध्यारोपणप्रतारणासम्भूतसम्भावनोपहताश्च अन्तःप्रविष्टापरभूजद्वयमिवात्मवाहुयुगलं सम्भावयन्ति ।
3. Translate the following passage into Sanskrit in Devanārī script. [5]
এক বিধবার একটি ছোট ছেলে ছিল। তার নাম জটিল। জটিল গুরুমশায়ের পাঠশালে পড়তে যেত। বিধবা বড় গরীব ছিলেন। জটিল একটি বনের ভেতর দিয়ে পাঠশালে যেত। তাই তার খুব ভয় করত। একদিন সে মাকে বলল - মা, একা পাঠশালে যেত খুব ভয় করে। আমার সঙ্গে একটি লোক দাও। নইলে আর পাঠশালে যাচ্চিনে।
4. Explain the following with examples in Sanskrit : [5]
সংহিতৈকপদে নিত্যা নিত্যা ধাতুপসর্গযোঃ ।
সমাसेऽपि च नित्या स्यात् सा चान्यत्र विभाषिता ॥
5. काव्यं ग्राह्यमलङ्कारात् इति सूत्रं व्याख्यायताम् । [5]
6. What was the necessity of introduction of a mad elephant in the first act of Abhijñānaśakuntalam? Explain the allegory underlying the episode. [10]
‘अभिज्ञानशकुन्तलम्’ इति नाटकस्य प्रथमाङ्कस्थितस्य मत्तहस्तिवृत्तान्तस्य किं तावत् प्रयोजनम्? अत्र अन्तर्निहितं रूपकं व्याख्यायताम् ।
Or,
Describe in short the Bee-episode in the drama Abhijñānaśakuntalam. What is the dramatic purpose of the introduction of this episode? [10]
‘अभिज्ञानशकुन्तलम्’ इति नाटकस्य भ्रमरवृत्तान्तः संक्षेपतः वर्णयताम् । वृत्तान्तस्यास्य नाटकीयं तात्पर्यं वा किम्?
7. Explain into Sanskrit with reference to the context any one of the following : [7]
संस्कृतेन सप्रसङ्गं व्याख्यायतामेकः श्लोकः
a) न खलु खलु वाणः सन्निपात्योऽयमस्मिन्
मृदुति मृगशरीरे तुलराशाविवाग्निः ।
क्व वत हरिणकानां जीवितं चातिलोलं
क्व च निशितनिपाता वज्रसाराः शरास्ते ॥

- b) इदं किलाव्याजमनोहरं वपु —
स्तपःक्षमं साधयितुं य इच्छति ।
ध्रुवं स नीलोत्पलपत्रधारया
शमीलता छेतुमृषिर्व्यवस्यति ॥

8) Translate the following into Bengali or English :

[4]

पक्वमिदानीं त्वत्पादपद्मपरिचर्याफलम् । अस्य च त्वत्प्रसादस्य किमुपकृत्य प्रत्युपकृतवती भवेयम् । अभवदीयं हि नैव
किञ्चिन्मत्संवद्धम् इति जल्पन्ती प्रियोरसि रूदरागरुषितं चक्षुरुल्लासयन्ती सुष्वाप ।